

Розглянуто на засіданні
Педагогічної ради
ВСП «Фаховий коледж
мистецтв та дизайну КНУТД»
Протокол № 1
від «21» 01 2022р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ВСП «Фаховий коледж
мистецтв та дизайну КНУТД»
«21» 01 2022р.
Любов ХМЕЛЕВСЬКА



**КОДЕКС БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
(АНТИБУЛІНГОВА ПОЛІТИКА)
ВІДОКРЕМЛЕНОГО СТРУКТУРНОГО ПІДРОЗДІЛУ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МИСТЕЦТВ ТА ДИЗАЙНУ КНУТД»**

ВСТУП

Одним з пріоритетних завдань сучасного навчального закладу, що підтверджується й поширюється Міністерством освіти і науки України та Міжнародною організацією ЮНІСЕФ, є створення безпечного освітнього простору, а також забезпечення прав, свобод та інтересів здобувачів освіти. Це вимагає реформування існуючого алгоритму навчальної та виховної роботи, адже дуже часто в освітніх закладах постає проблема булінгу та порушення норм поведінки студентами, що не дозволяє в повному обсязі досягти поставлених демократичних орієнтирів. Важливою умовою ефективності роботи в цьому напрямку є розставлення пріоритетів та цілей, викладених комітетом ООН:

- взаєморозуміння;
- взаємоповага;
- дружня атмосфера;
- пріоритет прав людини;
- толерантність;
- постійний розвиток;
- активна життєва позиція;
- здоровий спосіб життя;
- людяність;
- порядність;
- повага до приватного життя;
- мир;
- єдина країна.

«Кодекс безпечного освітнього середовища» (КБОС) розроблено з метою регулювання стосунків між усіма учасниками освітнього процесу.

Головною метою КБОС у Коледжі є навчання студентів безпечній взаємодії в освітньому процесі, а також захист студентів від насильства та зловживань з боку однолітків і дорослих (батьків, опікунів або працівників навчального закладу).

Розділ I ЗАВДАННЯ КБОС

Основні завдання КБОС в Коледжі:

1. визначити поняття «булінгу» та його види; виявити чинники, які перешкоджають безпеці учасників освітнього процесу;
2. відпрацювати систему узгоджених поглядів і уявлень студентів, педагогів, батьків на освітнє середовище Коледжу;
3. обґрунтувати умови організації безпечного освітнього середовища та вимоги (критерії) до його ефективної організації для кожного учасника освітнього процесу;
4. скласти доступний алгоритм реагування та протидії булінгу;
5. сформулювати конкретні рекомендації студентам, педагогічним працівникам, адміністрації Коледжу, батькам щодо організації безпечного середовища в навчальному закладі.

Розділ II БУЛІНГ

Булінг (знущання, цькування, залякування) – це зарозуміла, образлива поведінка, пов'язана з дисбалансом влади, авторитету або сили. Булінг проявляється в багатьох формах: є вербальна, фізична, соціальна форми булінгу, а також кіберзалякування.

1. Вербальний булінг

Словесне знущання або залякування за допомогою образливих слів - включає в себе постійні образи, погрози й неповажні коментарі про кого-небудь (про зовнішній вигляд, релігію, етнічну приналежність, інвалідність, особливості стилю одягу і т. п.).

Стаття 2. Фізичний булінг

Фізичне залякування або булінг за допомогою агресивного фізичного залякування - полягає в багаторазово повторюваних ударах, стусанах, підніжках, блокуванні, поштовхах і дотиках небажаним і неналежним чином.

Стаття 3. Соціальний булінг

Соціальне залякування або булінг із застосуванням тактики ізоляції - припускає, що когось навмисно не допускають до участі в роботі групи, трапезі за обіднім столом, грі, занятті спортом чи громадській діяльності.

Стаття 4. Кіберзалякування

Кіберзалякування (кібернасильство) або булінг у кіберпросторі - полягає у звинуваченні когось з використанням образливих слів, брехні та неправдивих чуток за допомогою електронної пошти, текстових повідомлень і повідомлень у соціальних мережах. Сексистські, расистські та подібні їм повідомлення створюють ворожу атмосферу, навіть якщо не спрямовані безпосередньо на дитину.

Розділ III РЕАГУВАННЯ ТА ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ

Правила, що регулюють відносини між адміністрацією Коледжу, педагогічним колективом, здобувачами освіти, батьками та місцевою громадою прописані в Угоді учасників освітнього процесу ВСП ФКМД КНУТД. У цьому розділі запропоновано реагування та протидія булінгу.

ПОРЯДОК
подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв
про випадки булінгу (цькування) в коледжі

Загальні питання

1. Цей Порядок розроблено відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)».
2. Цей Порядок визначає процедуру подання та розгляду заяв про випадки булінгу (цькування).
3. Заявниками можуть бути здобувачі освіти, їх батьки/законні представники, працівники та педагогічні працівники Коледжу та інші особи.
4. Заявник забезпечує достовірність та повноту наданої інформації.
5. У цьому Порядку терміни вживаються у таких значеннях:

Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

1. систематичність (повторюваність) діяння;
2. наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
3. дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Подання заяви про випадки булінгу (цькування)

1. Здобувачі освіти, працівники та педагогічні працівники, батьки та інші учасники освітнього процесу, яким стало відомо про випадки булінгу (цькування), учасниками або свідками якого стали, або підозрюють його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб, зобов'язані повідомляти директору Коледжу.
2. Розгляд та неупереджене з'ясування обставин випадків булінгу (цькування) здійснюється відповідно до поданих заявниками заяв про випадки булінгу (цькування) (далі – Заява).
3. Заяви, що надійшли на електронну пошту Коледжу, отримує секретар, яка зобов'язана терміново повідомити керівника закладу та відповідальну особу.
4. Прийом та реєстрацію поданих Заяв здійснює відповідальна особа, а в разі її відсутності – особисто директор Коледжу або його заступник.
5. Заяви реєструються в окремому журналі реєстрації заяв про випадки булінгу (цькування).
6. Форма та примірний зміст Заяви оприлюднюється на офіційному веб-сайті закладу.
7. Датою подання заяв є дата їх прийняття.
8. Розгляд Заяв здійснює директор коледжу з дотриманням конфіденційності.

Відповідальна особа

1. Відповідальною особою призначається працівник Коледжу з числа педагогічних працівників.
2. До функцій відповідальної особи відноситься прийом та реєстрація Заяв, повідомлення директора Коледжу.
3. Відповідальна особа призначається наказом директора Коледжу.
4. Інформація про відповідальну особу та її контактний телефон оприлюднюється на офіційному веб-сайті закладу.

Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування)

1. За результатами розгляду Заяви директор Коледжу видає рішення про проведення розслідування випадків булінгу (цькування) із визначенням уповноважених осіб.
2. З метою розслідування випадків булінгу (цькування) уповноважені особи мають право вимагати письмові пояснення та матеріали у сторін.
3. Для прийняття рішення за результатами розслідування директор Коледжу створює комісію з розгляду випадків булінгу (цькування) (далі – Комісія) та скликає засідання.
4. Комісія створюється наказом директора Коледжу.
5. До складу комісії можуть входити педагогічні працівники (класні керівники груп), батьки постраждалого та булера, директор Коледжу та інші заінтересовані особи.
6. Комісія у своїй діяльності керується законодавством України та іншими нормативними актами.
7. Якщо Комісія визначила, що це був булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії носять систематичний характер, то директор Коледжу зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальна поліція) та службу у справах студентів.
8. У разі, якщо Комісія не кваліфікує випадок як булінг (цькування), а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України із заявою, про що директор Коледжу має повідомити постраждалого.
9. Рішення Комісії приймаються більшістю її членів та реєструються в окремому журналі, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.
10. Потерпілий чи його/її представник можуть звертатися відразу до уповноважених органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та службу у справах студентів з повідомленням про випадки булінгу (цькування).
11. Батьки зобов'язані виконувати рішення та рекомендації Комісії.

Терміни подання та розгляду Заяв

1. Заявники зобов'язані терміново повідомляти керівнику закладу про випадки булінгу (цькування), а також подати Заяву.
2. Рішення про проведення розслідування із визначенням уповноважених осіб видається протягом 1 робочого дня з дати подання Заяви.
3. Розслідування випадків булінгу (цькування) уповноваженими особами здійснюється протягом 3 робочих днів з дати видання рішення про проведення розслідування.
4. За результатами розслідування протягом 1 робочих дня створюється Комісія та призначається її засідання на визначену дату але не пізніше чим через 3 робочих дні після створення Комісії.

5. Директор Коледжу зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальна поліція) та службу у справах студентів про кваліфікований Комісією випадок булінгу (цькування) протягом одного дня.

Реагування на доведені випадки булінгу

1. На основі рішення комісії з розгляду випадків булінгу (цькування), яка кваліфікувала випадок як булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії носять систематичний характер, директор коледжу:

- повідомляє уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та службі у справах студентів про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти;

- забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування) (далі – Заходи).

2. Заходи здійснюються заступником директора з виховної роботи у взаємодії з практичним психологом Коледжу та затверджуються директором закладу.

3. З метою виконання Заходів можна запроваджувати консультаційні години у практичного психолога, створювати скриньки довіри, оприлюднювати телефони довіри.

Відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування)

1. Відповідальність за булінг (цькування) встановлена статтею 173 п.4 Кодексу України про адміністративні правопорушення такого змісту:

«Стаття 173 п.4». Булінг (цькування) учасника освітнього процесу.

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, - тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, - тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, - тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, - тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Неповідомлення директором закладу уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу – тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.

Розділ IV

АЛГОРИТМ ДІЙ ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ БУЛІНГУ

1. Ознайомлення учасників освітнього процесу з нормативно-правовою базою та регулюючими документами щодо превенції проблеми насилля в освітньому середовищі.
2. Проведення зустрічей, круглих столів, семінарів, тренінгів із залученням представників правоохоронних органів, служб соціального захисту, медичних установ та інших зацікавлених організацій.
3. Запровадження програми правових знань у формі гурткової, факультативної роботи.
4. Організація роботи гуртків, факультативів із психології.
5. Створення інформаційних куточків для студентів із переліком організацій, до яких можна звернутися у ситуації насилля та правопорушень.
6. Ознайомлення викладачів і студентів з інформацією про прояви насильства та його наслідки.
7. Батьківські збори – це форма організації спільної діяльності батьків, викладачів, класних керівників груп, яка передбачає їх спілкування з метою обговорення актуальних питань навчання і виховання, ухвалення рішень.
8. Консультації - форма роботи з батьками, яка передбачає надання фахівцями психологічної служби допомоги батькам із різних проблем родинного виховання.
9. Педагогічний консиліум - форма спілкування студентів, викладачів, класних керівників груп та батьків, метою якої є цілісне, різнобічне вивчення особистості студента, вироблення єдиної педагогічної позиції; визначення головних напрямів удосконалення виховного процесу зусиллями викладачів, батьків, самого студента; тренінги спілкування, методики оволодіння аутотренінгом.
10. Для успішного попередження та протидії насильству треба проводити заняття з навчання навичок ефективного спілкування та мирного розв'язання конфліктів.

Розділ V

МОНІТОРИНГ КБОС

Моніторинг за реалізацією антибулінгової політики

1. Директор Коледжу призначає уповноважену особу за реалізацію антибулінгової політики
2. Призначена особа відповідає за реалізацією антибулінгової політики, реагування на будь-які сигнали щодо його порушення, а також за внесення пропозицій стосовно внесення змін до антибулінгової політики.
3. Кожні півроку відповідальна особа повинна проводити загальний моніторинг рівня виконання вимог антибулінгової політики працівниками Коледжу. Зразок анкети для проведення моніторингу наведено в Додатку.

4. Під час проведення такого загального моніторингу працівники Коледжу можуть подавати пропозиції стосовно внесення змін до антибулінгової політики та повідомляти про порушення її вимог на території Коледжу.
5. На основі результатів анкет працівників коледжу відповідальна особа має підготувати звіт та передати його директору Коледжу.
Враховуючи результати моніторингу, директор Коледжу повинен внести необхідні зміни до антибулінгової політики та повідомити про них працівників Коледжу.

Функціональні обов'язки відповідального за моніторинг дотримання положень КБОС

1. Отримання повідомлень про ризики для здобувачів освіти і реагування на них;
2. Проведення не рідше ніж один раз на рік загального моніторингу рівня виконання вимог КБОС та реагування на будь-які сигнали щодо його порушення. Для цього можна використовувати метод анкетування, опитування тощо (*зразок додається*). Під час проведення такого загального моніторингу працівники коледжу мають змогу подавати пропозиції щодо внесення змін до КБОС та повідомляти про порушення його вимог на території закладу;
3. Надання пропозицій щодо внесення можливих змін у КБОС;
4. Підготовка звіту за результатами анкетування працівників коледжу та подання його директору Коледжу. Враховуючи результати моніторингу, директор Коледжу повинен внести необхідні зміни до КБОС та повідомити про них працівникам;
5. Консультування працівників коледжу щодо конкретних випадків порушення безпеки дитини;
6. Роз'яснення у разі потреби батькам, студентам положень КБОС, надання інформації щодо їх змін;
7. Інформування (у разі потреби) про випадки порушення безпеки дитини (ризик, загрози, насильство) компетентних установ, таких як поліція (ювінальна поліція, шкільні офіцери поліції), соціальні служби.

Показники виконання вимог антибулінгової політики

1. У Коледжі запроваджено реалізацію антибулінгової політики, яка містить принципи захисту здобувачів освіти від насильства.
2. Стратегія і відповідні принципи захисту здобувачів освіти дотримуються всіма працівниками Коледжу.
3. Стратегія визначає такі питання:
 - порядок повідомлення та втручання, де поетапно зазначено, що слід робити, коли студент став жертвою насильства або цю безпеку загрожують незнайомі люди, члени родини чи працівники Коледжу;
 - правила захисту особистих даних, які визначають методи збереження та поширення інформації про студентів;
 - правила захисту зображень студентів, які визначають, як можна знімати студентів на фото або відео та поширювати їх зображення;
 - правила доступу студентів до мережі Інтернет і їх захисту від шкідливих матеріалів, розміщених у ній, включно з призначенням особи або осіб, відповідальних за нагляд за безпечним використанням комп'ютерної мережі.

- принципи безпечних відносин між працівниками коледжу та студентами, включно з повним описом поведінки, яка є неприйнятною при спілкуванні зі студентами.

4. Директором Коледжу призначено особу, відповідальну за реалізацію антибулінгової політики, при цьому чітко визначено всі її завдання.

5. У Коледжі затверджено документ під назвою «Кодекс безпечного освітнього середовища ВСП «ФКМД КНУТД» (Антибулінгова політика).

Коледж здійснює нагляд за своїми працівниками для запобігання випадкам насильства проти студентів

1. Прийняття на роботу нових працівників із перевіркою їх біографічних даних, характеристик і придатності для роботи з дітьми.

2. У випадках, коли виникають підозри щодо можливих загроз безпеці студентів або застосування насильства проти студентів працівниками Коледжу, у Коледжі завжди дотримуються вимог, зазначених у антибулінговій політиці.

Коледж проводить навчання своїх працівників з питань захисту студентів від насильства та надання їм допомоги в небезпечних ситуаціях

1. Усі працівники Коледжу ознайомлені з антибулінговою політикою.

2. Усі працівники Коледжу знають, як розпізнати чинники ризику й ознаки насильства проти студентів, а також правові аспекти захисту студентів (обов'язковість втручання для залучення правоохоронної системи).

3. Щонайменше один викладач або класний керівник коледжу пройшов навчання з методів та інструментів, які використовуються для навчання студентів захисту від насильства та зловживань (також при використанні Інтернету), має плани відповідних занять і навчальні матеріали для студентів.

4. Класні керівники пройшли інструктаж з питань запобігання випадкам знущань над однолітками серед студентів і реагування на них.

5. Працівники Коледжу мають доступ до інформації про можливість отримання допомоги у випадках, коли підозрюється застосування насильства проти студентів, разом із контактними даними місцевих установ, які працюють в області захисту студентів і надають допомогу в надзвичайних ситуаціях (поліція, суд із сімейних питань, кризовий центр, центр соціальних послуг, медичні центри).

Коледж проводить навчання батьків з питань виховання без застосування насильства та захисту студентів від насильства

Виконання вимог означає:

1. На вебсайті Коледжу для батьків є вся необхідна інформація з таких питань:

- виховання студентів без застосування насильства;
- захист студентів від насильства та зловживань, загрози для студентів у мережі Інтернет;
- можливості для вдосконалення навичок виховання;
- контактні дані установ, які надають допомогу в складних ситуаціях.

2. Усі батьки ознайомилися з антибулінговою політикою.

Показники виконання вимог стандарту:

кількість батьків, ознайомих з антибулінговою політикою

**У Коледжі студентів навчають, які права вони мають
і як вони можуть захистити себе від насильства**

1. У Коледжі на годинах спілкування організовано заняття для студентів з питань прав дитини та захисту від насильства і зловживань (також у мережі Інтернет).
2. Студенти знають, до кого вони мають звертатися за порадами та допомогою у випадках насильства і зловживань.
3. У Коледжі є електронні навчальні матеріали для студентів (книги, брошури, листівки) з питань прав дитини, захисту від ризиків насильства та зловживань, правил безпечної поведінки в мережі Інтернет.
4. Студенти мають доступ до інформації про права дитини та можливості отримання допомоги в складних ситуаціях, зокрема про безкоштовні гарячі лінії для студентів і молоді на сайті Коледжу.

**Коледж проводить моніторинг своєї діяльності та регулярно перевіряє її
на відповідність прийнятим стандартам захисту студентів**

1. Прийняті правила та процедури для захисту студентів переглядаються щонайменше один раз на рік.
2. У рамках проведення контролю за дотриманням правил і процедур для захисту студентів у Коледжі проводяться консультації зі студентами та їхніми батьками (опікунами).
3. Щорічно готується внутрішній звіт про виконання в Коледжі антибулінгової політики.

Заключні положення

1. Кодекс БОС Коледжу стає чинним в день його оприлюднення.
2. Оприлюднення документа має відбутися таким чином, щоб він був доступний усім учасникам освітнього процесу коледжу, через його розміщення на сайті Коледжу.